

Vastine, ehdotus

PROJEKTIN NIMI Piippolan kunta Piippolan osayleiskaava	Kaavan laatija Sweco Oulu/	Päiväys 29.8.2024, viimeisin päivitys 25.3.2025
---	-------------------------------	---

Yleiskaavan muutosehdotus oli ehdotuksena nähtävillä 22.5.-24.6.2024. Kaavaehdotuksesta saatiin seuraavat lausunnot ja kaksi mielipidettä, joihin on laadittu vastineet. Vastineita on päivitetty 14.10.2025, 9.1. ja 25.3.2025 viranomaislausuntojen johdosta.

Täydentävää tietoa kaavaselostuksesta ja selvityksistä on 2024 heinäkuun alussa lähetetty niille lausunnonantajille, joiden käytössä on ollut vain luonnosvaiheen selostus. Varattu lausunnonantajille mahdollisuus täydentää lausuntoa tämän pohjalta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Kaavaselostuksen mukaan Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava vuodelta 2003 on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Kaavoitettava alue käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Suunnittelualan pinta-ala on noin 2793 ha, josta vuoden 2003 yleiskaava kattaa noin 710 ha. Yleiskaava laaditaan Kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen laajennusalueille aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Rantavyöhykkeelle kaava laaditaan MRL 72 §:n mukaisena rakennuspaikkakohtaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana.

Osayleiskaavaa varten on laadittu maastokäyntiin perustuva luontoselvitys kesällä/syksyllä 2020 ja täydentävä maastokäynti kesällä 2023. Lamujokivarren ranta-alueita koskeva emätilaselvitys on laadittu syksyllä 2020. Rakennuskannan inventointi paikallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön huomioimiseksi toteutettiin maastotöiden osalta kahdessa osassa syksyllä 2020 ja syksyllä 2021. Arkeologinen selvitys on laadittu syksyllä 2020.

Osayleiskaavan päivityksen ja laajennuksen alue sisältää runsaasti luonnonympäristön ja kulttuuriympäristön arvoja. ELY-keskus pitää hyvänä, että rakennetun kulttuuriympäristön osalta myös paikallisesti arvokkaat kohteet on huomioitu kaavassa. Mm. olevan rakennuskannan säilyttäminen edistää osaltaan ekologisen kestävyys tavoitetta sekä auttaa säilyttämään ja vahvistamaan alueen identiteettiä. Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto 19.6.2024 arkeologisesta kulttuuriperinnöstä tulee huomioida kaavatyössä.

Ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista on pidetty viranomaisneuvottelu 6.5.2020 ja ELY-keskus antoi kaavaluonnoksesta lausunnon 22.8.2022. ELY-keskus lausui mm. energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnittelun tilanteen ajantasaisuudesta, energiahuollon alueiden rajauksista sekä tulvariskien huomioimisesta asuinrakentamisessa (pysyvä ja lomarakentaminen). Vesistöyksikkö alempana lausunnossa huomauttaa rakentamista koskevien määräysten täsmentämistä ehdotusvaiheen kaavakarttaan tulvien osalta. ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunto on pääosin huomioitu kaavaehdotuksessa. Puutteet koskevat laaditun luontoselvityksen ja sen päivityksen menetelmäkuvausta, luontotyyppien määrittelyä sekä kaavamääräyksiä ja -merkintöjä luo-alueiden osalta.

Pima-asioita koskien on pidetty työneuvottelu sekä keskusteltu viranomaisten kanssa 9–10/2023.

5032

Kaavan vaikutusten arviointi on selkeä ja siinä on tunnistettu keskeiset kaavan vaikutukset. Myös kaavan kokonaisrakenne ja kaavaratkaisu on kuvattu kaavaselostuksessa selkeästi. ELY-keskus suosittelee, että jatkossa kunnan kaavatyössä tehtäisiin myös ilmastovaikutusten arviointi osana vaikutusten arviointia. Piippolan kirkonkylän osayleiskaavatyössä on huomioitu joitakin ilmastovaikutuksia (tulva, aurinkoenergian tuotanto, rakennettu kulttuuriympäristö), mutta niitä ei ole avattu kaavaselostukseen ilmastovaikutusten näkökulmasta eikä kaavaratkaisun ilmastovaikutuksia ole arvioitu. Ilmastovaikutusten arviointi tukee hyvää kaavatyötä ja auttaa tunnistamaan mahdollisuuksia haitallisten vaikutusten lieventämiseen sekä hyödyllisten vaikutusten vahvistamiseen. Ilmastovaikutusten tunnistamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi KILVA-työkalua (<https://www.ymparisto.fi/KILVA>).

Luonnonsuojeluryhmä

Osayleiskaava-alueelta on laadittu luontoselvitys (SWECO Ympäristö Oy 2020) ja luontoselvityksen täydennys (SWECO Finland Oy 2023). Luontoselvitysten tiedot ja kaavan vaikutustenarviointi on esitetty kaavaselostuksessa 25.4.2024 (SWECO Finland Oy). Luontoselvitykset sisältyvät luonnon perustilaselvitykset kirjallisuustyönä sekä kaksi maastokäyntiä, joiden painopiste oli kasvillisuudessa. Kaava-alueen pesimälinnusto ja luontodirektiivin liitteiden IV(a) potentiaaliset lisääntymis- ja levähdyspaikat on selvitetty kirjallisuustyönä. Luontoselvityksen perusteella rajattiin kaava-alueen lajistolle ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeäksi arvioidut alueet, joita huomioitiin kaavalla luo-merkinnöillä. Kaavaselostuksen mukaan kaava ei aiheuta haitallisia vaikutuksia lajistolle, luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviin alueisiin, Natura- tai luonnonsuojelualueisiin.

ELY-keskus katsoo, että luontoselvityksen menetelmäkuvaus on puutteellinen ja sitä on täydennettävä kaavaselostukseen. Rakennuspaikkoja lukuun ottamatta 18.6.2020 ja 29.9.2023 maastossa selvitetty kohteet ei ole esitetty asiakirjoissa selkeästi, osin ei ollenkaan. Menetelmäkuvauksesta ei siten saa tietoa kaava-alueella tehtyjen maastaselvitysten kattavuudesta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaksi maastopäivää on vähäinen työmäärä 2793 ha kokoiselle alueelle. Kaavaselostuksen menetelmäkuvaukseen tulee lisätä karttakuva, josta selviää maastossa tarkastelleet osa-alueet/luontokohteet. Selkeä esitystapa maastaselvitysten kohdentamisesta on esittää selvitysreitit karttakuvassa tai rajata maastossa läpi käydyt osa-alueet tai kohteet karttakuvaan.

ELY-keskus toteaa, että luontotyyppit ei ole määritelty ohjeiden eli Suomen luontotyyppien uhanalaisuus (Kontula & Raunio 2018) –julkaisun mukaisesti. Luontoselvityksen kuvailuteksteistä puuttuu lisäksi tarkemmat tiedot luontotyyppien edustavuudesta, luonnontilaisuudesta ja uhanalaisuusstatuksista.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luontoselvityksessä ja luontoselvityksen täydennyksessä todetut luonto-arvokohteet tulisi koota ja havainnollistaa kaavaselostuksessa karttakuvaan, jotta kaavaselostuksesta saa selkeän kuvan kokonaistilanteesta. Karttakuvaan tulee lisätä myös asiantuntija-arvion perusteella määritetyt luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien potentiaaliset elinympäristöt. ELY-keskus pitää hyvänä, että vieraslajit on kartoitettu osana luontoselvitystä. Vieraslajien paikkatieto on tärkeä pohja torjuntatöiden suunnittelussa.

ELY-keskus katsoo, että yllä mainittuja, täydennystä vaativien puutteiden huolimatta pääasialliset luontoarvokohteet on tunnistettu ja kaavamerkinnöillä huomioitu. Kaavaselostuksessa ja kaavamerkintöjen selitteissä on kuitenkin tuotava selkeästi esille, että suuri osa luo-kohteista ei ole maastossa kartoitettu, joten ei ole tarkkaa tai ei tietoa ollenkaan kohteiden luontotyypeistä ja lajistosta tai onko kohteilla mahdollisia luonnonsuojelulla suojeltuja luontoarvoja. Selitetekstiin tulee lisätä, että on maastaselvitystarve, mikäli luo-kohteille suunnitellaan muutosta/muuttavaa maankäyttöä.

ELY-keskus tuo esille, että kaavaehdotuksessa on esitetty luo-1 merkinnän alla sekä metsälaki 10 §:n että vesilaki 11 §:n kohteet. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kohteet tulisi esittää eri luo- merkinnöillä, koska niiden suojelustatukset eroavat toisistaan:

Vesilailla 11 §:n suojeluille vesiluontotyypeille kohdistuu vesilain mukainen heikennyskielto, joka vaikuttaa maankäyttöön suoraan.

Metsälaki ohjaa metsätaloutta, ei kaavoitusta tai muuta maankäyttöä. Metsälakikohteiden rajaukset ovat yleensä pienialaisia ja tehty metsätalouden tarpeisiin eivätkä ne välttämättä vastaa ekologista toimivuutta. Metsälaki 10 §:n kohteisiin voi kuitenkin sisältyä kaavoituksessa ja muussa maankäytössä huomioitavia luonnonsuojelu- tai vesilailla suojeltuja luontotyyppisiä, suojellisesti huomioitavaa lajistoa yms. tai ne voivat olla muuta luonnonympäristöä monimuotoisempia. Metsälakikohteet ovat siten potentiaalisia kaavoituksessa huomioitavia luontoarvokohteita, joita tulee kartoittaa ja rajata maastaselvityksin, mikäli niihin suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä.

ELY-keskus toteaa, että viitasammakoiden potentiaaliset lisääntymis- ja levähdyspaikat on lisättävä informatiivisena luo-merkintänä kaavaan, vaikka niihin ei kohdistuisi nykyisen kaavan mukaan vaikutuksia. Selitetekstiin tulee lisätä, että on tehtävä viitasammakkoselvitys maastotöineen, mikäli kohteelle suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä.

Vesistöyksikkö

Kaavan yleismääräyksiä tulisi tarkentaa siten, että alueelle, joka jää veden alle 1/50a tulvalla, ei saa rakentaa.

Lisäksi vesistöyksikkö huomauttaa, että Kortteisen tekojärven säännöstelyä ollaan kehittämässä ja tulevat muutokset säännöstelyssä saattavat lisätä alueen tulvaherkkyyttä. Kaavan yleismääräyksistä löytyvä määräys alimmasta rakentamiskorkeudesta tulisi poistaa ja sen sijaan todeta ELY-keskuksen lausuvan alimmista rakentamiskorkeuksista.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa todennut, että kantatien 88 kanssa risteävien jalankulun ja pyöräilyn sekä ulkoilu- ja moottorikelkkareittien osalta tavoitetilana tulee olla alikulkujärjestelyt ja osayleiskaavan laadinnassa tulee tarkastella mahdollisuudet reittien alikulkupaikkojen yhdistämiseen. Lausunto on huomioitu osayleiskaavaehdotuksessa lisäämällä kantatielle 88 Piippolan taajaman luoteispuolelle uusi alikulku, johon on yhdistetty sekä moottorikelkkareitti että ulkoilureitti. Moottorikelkkareitit on siirretty kaavakartalla tiealueen ulkopuolelle kaavaluonnoksesta annetun lausunnon mukaisesti.

Liikenteen nykytila ja osayleiskaavaratkaisun vaikutukset liikenteeseen on kuvattu kaavaselostuksessa hyvin. Osayleiskaavaehdotuksessa esitetyt jalankulun ja pyöräilyn yhteystarpeet parantavat suunnittelualueen liikenneturvallisuutta ja kestävästä liikkumisesta edellytyksiä. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Vastine / Alueidenkäyttöryhmä

Lausunnon mukaan alueiden käyttöä koskevat huomautukset on pääosin otettu hyvin huomioon yleiskaavaehdotuksen valmistelussa. Kaavaa koskevat muistutukset koskevat lähinnä muiden viranomaisten ja muiden vastuualueiden tai ELYn yksiköiden esittämiä täydennys- tai muutostarpeita.

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto 19.6.2024 arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja ELYn Vesistöyksikön lausunto rakentamista koskevien määräysten täsmentämisestä, johtuen Kortteisen säännöstelyn mahdollisesta muutoksesta ja vaikutuksesta tulviin, otetaan huomioon kaavatyön viimeistelyssä.

Luontoselvityksen ja sen päivityksen menetelmäkuvausta ja luontotyyppien määrittelyä pyritään tarkentamaan kaavaselostuksessa, ottaen kuitenkin huomioon, että selvityksen laatija ei ole nyt Swecon palveluksessa ja luontoselvityksen maastokäynnin reittien identifiointi valokuvien ja selvityksen täydennyksen "trackerin" avulla on hankalaa. Kaavamääräyksiä ja -merkintöjä tarkennetaan luo-alueiden osalta.

Lausunnon mukaan osayleiskaavatyössä on huomioitu joitakin ilmastovaikutuksia (tulva, aurinkoenergian tuotanto, rakennettu kulttuuriympäristö), mutta ilmastovaikutuksia ole arvioitu. Ilmastovaikutusten tunnistamiseen on suositeltu esim. KILVA-työkalua. Lisätään kaavaselostukseen jonkin verran sanallista arviointia myös ilmastovaikutusten näkökulmasta, muun lausunnoissa esitetyn selostuksen täydentämisen yhteydessä. KILVA-työkalun käyttämisestä kaavoituksen tässä vaiheessa ei kuitenkaan liene merkitystä, kun otetaan huomioon yleiskaavalla tavoitellut vähäiset uudisrakentamismahdollisuudet, joten työkalua ei käytetä tämän työn täydentämisessä.

Oulussa 29.8.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

Vastine / Luonnonsuojeluryhmä

Luontoselvityksen ja sen päivityksen menetelmäkuvausta ja luontotyyppien määrittelyn tarkentamista pyritään tarkentamaan kaavaselostuksessa tai sen liitteessä. Menetelmäkuvaukseen lausunnossa laadittavaksi esitettyä karttakuvaa, josta selviäisivät tarkasti kaikki kuljetut reitit ja maastossa käydyt alueet, ei liene mahdollista laatia. Selvityksen laatija on siirtynyt toisen työnantajan palvelukseen ja luontoselvityksen maastokäyntien reittien identifiointi maastokäynneillä otettujen satojen valokuvien tai "gps-trackerin" avulla on osittain mahdotonta, koska tracker-tietoja ei ole alkuperäisen luontoselvityksen reiteistä. Täydennysselvityksestä tracker-tieto löytyy, mutta kuljettu alue saattaa olla laajempi, riippuen siitä millä hetkellä tracker on laitettu päälle.

Selvityksen laatija on hyvin kokenut biologi, ja on työtilauksen puitteissa pystynyt kohdentamaan maastokäynnit ilmakuvien ja muista lähteistä saatavilla olevien tietojen pohjalta alueille, joiden luontoarvot tulee tarkistaa maastossa. Alueella on alkuperäisen luontoselvityksen laatimisen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan liikuttu autolla potentiaaliselta luontokohteelta toiselle, jolloin on saatu mahdollisimman suuri alueellinen kattavuus ja riittävät tiedot kaavan laatimista varten.

Kaavaselostukseen liitetään kuitenkin kartta luontoselvityksen täydentämisen yhteydessä läpikäydyistä reiteistä. Kartalla näkyy himmennettynä myös kaavailtu maankäyttö.

Lisäksi kaavaselostuksessa voidaan esittää sanallinen arvio luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien potentiaalisista elinympäristöistä. Viitasammakon osalta lisätään luontoselvittäjän selkeästi potentiaalisiksi lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi arvioimat lammet luo-alueina. Selitetekstiin lisätään, että alueelle on tehtävä viitasammakkoselvitys maastotöineen, mikäli kohteelle suunnitellaan muuttavaa maankäyttöä tai kuivatustoimia. Saukon osalta Lamujoki ja erityisesti koskipaikat ja lepakoiden osalta kulttuuriympäristö, jossa on vanhoja rakennuksia pesimiseen ja avoimia maisematiloja ruokailualueiksi ja näiden välisiä reittimahdollisuuksia. Koko säilytettäväksi suunniteltua kulttuuriympäristöä ei ole mielekästä esittää kartalla. Asiantuntija-arvion mukaan yleiskaava-alue ei ole liito-oravan potentiaalista esiintymisaluetta, joten lajin potentiaalisia elinympäristöjä ei ole tarpeen arvioida. Muita liitteen IV(a) nisäkäslajeja koskevia selitetekstejä ei esitetä, vaikka Piippola on Luken tietojen mukaan susiperheen reviirin laitamilla.

Vesi- ja metsälakikohteet eroavat lausunnon mukaan toisistaan siinä, että vesilakikohteisiin liittyy maankäyttöön suoraan vaikuttava heikennyskielto (Vesilaki 11 §). Metsälakikohteet tulee kartoittaa tarkemmin mahdollisiin maankäytön muutoksiin liittyen, koska alueella saattaa olla suojeltuja luontotyyppisiä, suojelullisesti huomioitavaa lajistoa yms. tai ne voivat olla muuta luonnonympäristöä monimuotoisempia. Kaavamääräyksiä ja -merkintöjä tarkennetaan luo-alueiden osalta erottelemalla vesilain ja metsälain kohteet toisistaan ja lisäämällä merkintään maininta maastaselvitystarpeesta, mikäli luo-kohteille suunnitellaan muutosta tai muuttavaa maankäyttöä.

Lausunnossa ei esitetty itse luontoselvitysten täydentämistä näiltä osin, vaan asioiden täydentävää käsittelyä kaavaselostuksessa, mikä tullaan tekemään kunnan hyväksymisvaiheen kaavaselostukseen.

ELY Luonnonsuojelun mukaan mainituista täydennystä vaativista puutteista huolimatta pääasialliset luontoarvokohteet on tunnistettu ja kaavamerkinnöillä huomioitu.

Vastine / Vesistöyksikkö

Tehdään Vesistöyksikön esittämät vähäiset muutokset. Kaavan yleismääräyksiä tarkennetaan niin, että alueelle, joka jää veden alle 1/50a tulvalla, ei saa rakentaa. Kortteisen tekojärven säännöstely saattaa lausunnon mukaan muuttua ja alueen tulvaherkkyys lisääntyä. Poistetaan merkinnöistä ja määräyksistä alin rakentamiskorkeus ja korvataan se lauseella "ELY keskus lausuu alimmista rakentamiskorkeuksista hankekohtaisesti."

Oulussa 29.8.2024, täydennetty 9.1.2025.

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

Vastine / Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen mukaan luonnosvaiheessa annetun lausunnon asiat on otettu huomioon ja vaikutukset liikenteeseen on arvioitu hyvin. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ollut enää huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Oulussa 29.8.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

2. Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / lausunto / arkeologia

Kaavoitettava alue (n.2793 ha) käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava vuodelta 2003 on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Suunnittelualueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Yleiskaava laajenee pohjoiseen vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle, itään jokirantaan ja Peltoperän olevan asutuksen alueelle, sekä kantatien 88 pohjoispuolelle Kortteisen kohdalla. Yleiskaava laaditaan kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen laajennusalueille aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Rantavyöhykkeelle se laaditaan MRL 72 §:n mukaisena rakennuspaikkakohtaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana.

Hankealueen kiinteät muinaisjäännökset on merkitty kaavaan asianmukaisesti sm-kohdemerkinnällä ja laajemmat muinaisjäännösalueet on merkitty kaavaan sm-osa-aluemerkinnällä. Alueen historiallisten asuinpaikkojen sijainnit on merkitty kaavaan merkinnällä s ja siihen liittyvällä indeksinumerolla. Historialliset tielinjat on myös merkitty kaavaan katkoviivalla ja merkinnällä /s. Kaikkiin edellä mainittuihin kaavamerkintöihin liittyvät kaavamääräykset ovat asianmukaiset. Muinaisjäännösrekisterissä muuna kulttuuriperintökohteena oleva Kangaskylä 2 (1000039893) voidaan poistaa kaavasta, sillä se ei täytä muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kaavaluonnoksesta annetun lausunnon jälkeen hankealueelta on tunnistettu yksi uusi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös Paskokangas 3 (1000046802) Metsälinja II voimajohtolinjan inventoinnin yhteydessä (2022).

Kohde tulee lisätä kaavakartalle ja kaavaselostukseen.

Alueen tunnetut muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat muinaisjäännökset on esitelty taulukkomuodossa kaavaselostuksen luvussa 3.4.1 Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot. Kaavaselostuksen taulukkoon tulee lisätä kohteiden muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaisjäännöstunnukset, ja kohteista tulee käyttää muinaisjäännösrekisterin mukaisia kohdenimiä (Kankaala -> Kangaskylä ja Kankaala 2 -> Kangaskylä 2). Kohdenimet ovat kuitenkin oikein sm-kaavamääräyksessä. Myös hankealueella sijaitsevat muut kulttuuriperintökohteet suositellaan esitettäväksi kaavaselostuksessa taulukkomuodossa. Lisäksi kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet (kiinteät muinaisjäännökset, muut kulttuuriperintökohteet, löytöpaikat, mahdolliset muinaisjäännökset) suositellaan esitettäväksi kaavaselostuksessa myös karttaesityksenä. Jota kohteiden laji erottuisi kartassa toisistaan, tulee ne esittää kartalla eri värisin tai muotoisin merkein.

Pohjois-Pohjanmaan museolle on tullut käyttöön vuoden 2022 alusta Maanmittauslaitoksen tuottama 5p laserkeilausaineisto ja Oulun yliopiston ja Museoviraston LIDARK-hankkeen aineisto, joka koostuu lidar-aineistosta automaattisesti tunnistetuista tervahautoista ja hiilimiiluista. Suunnittelualueelta tunnetaan näiden aineistojen perusteella 7 tervahautaa ja yksi hiilimiilukohde, joka koostuu kahdesta hiilimiilusta. Kohteet ovat:

1. Paskokangas 4 (1000051814), tervahauta
2. Paskokangas lounas (1000051815), 2 hiilimiilua
3. Rytkörpi 2 (1000051816), tervahauta
4. Lanttininneva (1000051817), tervahauta
5. Vanhatienkangas (1000051818), tervahauta
6. Kortteisenkangas (1000051819), tervahauta
7. Kortteisenkangas kaakko (1000051821), tervahauta
8. Mykänmäki (1000051822), tervahauta

Kohteet tulee lisätä kaavaselostukseen ja niistä tulee koostaa taulukko ja karttaesitys. Tervahaudat katsotaan pääsääntöisesti muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi ja

muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain mukaisesti automaattisesti rauhoitettuja ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään. Pääosin edellä mainitut kohteet sijaitsevat alueilla, joille ei ole osoitettu muuttuvaa maankäyttöä. Esimerkiksi kohde Paskokangas 4 kuitenkin sijaitsee hyvin lähellä osoitettua ET Yhdyskuntateknisen huollon aluetta, ja kohde tulee huomioida alueen rakentamistoimenpiteissä.

Sen sijaan muinaisjäännösrekisterissä mahdollisena muinaisjäännöksenä oleva tervahauta Kortteisenkangas sijaitsee kaavaehdotuksessa alueella T-1 Teollisuus- ja varastoalue pohjavesialueella. Tiedossa on, että nyt laadittava osayleiskaava laaditaan aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Alueen T-1 Teollisuus- ja varastoalue pohjavesialueella jatkosuunnittelu tullaan siis ratkaisemaan joko asemakaavoituksen yhteydessä tai suunnittelutarveratkaisulla. Kohteen Kortteisenkangas laji (muinaisjäännös/ei muinaisjäännös) ja muuttuvan maankäytön vaikutus kohteeseen tullaan selvittämään alueen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa Piippolan osayleiskaavaehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

Lausunnon pohjalta muutetaan kohteiden nimiä ja poistetaan kaavakartalta kokonaan muuna kulttuuriperintökohteena oleva kohde (Kangaskylä 2), joka ei lausunnossa saatujen tietojen mukaan täytä kohteelle asetettuja vaatimuksia.

Lisätään kaavakartalle ja kaavaselostukseen luonnosvaiheen Metsälinja II voimajohtolinjan inventoinnin yhteydessä hankealueelta tunnistettu uusi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös Paskokangas 3 (1000046802) (2022), sekä lidar-aineistosta automaattisesti tunnistetut tervahaudat (7 kpl) ja hiilimiilut (1 kpl, kaksiosainen) muinaisjäännöstunnuksineen.

Kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet esitetään suosituksen mukaisesti myös karttaotteena kaavaselostuksessa ja täydennetään kaavaselostukseen taulukoksi ”muut kulttuuriperintökohteet”, kohteiden muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaisjäännöstunnukset kohdenimet tarkistaen.

Kohteiden lajin selventämiseksi erityyppisten kohteiden väriä tai symbolia muokataan paremmin erottuvaksi.

Kohteiden nimien muutokset ja sekaannus lausunnon/kaavaehdotuksen numeroinnissa vaativat lisäselvittelyä Pohjois-Pohjanmaan Museon kanssa, mikä tehtiin 21.3.2025.

Oulussa 14.10.2024, täydennetty käytyjen keskustelujen pohjalta 25.3.2025.

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

3. Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavoitettava alue käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2793 ha, josta vuoden 2003 yleiskaava kattaa noin 710 ha. Suunnittelualueen keskellä sijaitsee Piippolan kirkonkylä, jossa on säilynyt vanhaa rakennuskantaa.

Piippolan kirkonkylän osayleiskaavaehdotuksessa on huomioitu ja osoitettu asianmukaisesti suunnittelualueella sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet. Kaavoitustyön yhteydessä on inventoitu kattavasti suunnittelualueella sijaitsevat paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja ne on osoitettu asianmukaisin kaavamerkinnoin ja -määräyksin osayleiskaavakartalla. Kaavaehdotuksessa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan museon 12.8.2022 kaavan luonnosvaiheessa esitetyt muutos- ja korjausehdotukset.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Siikalatvan kunnan Piippolan kirkonkylän osayleiskaavan ehdotuksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine:

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ollut huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Oulussa 14.10.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

4. Ympäristöpalvelut Helmin lausunto

Terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Maankäyttö on edellisestä kaavatarkastelusta vuodelta 2003 osalla alueella muuttunut. Suunnittelualueella sijaitsee yhteiskunnan ja Siikalatvan vesihuollon kannalta erittäin tärkeä Paskokankaan (tunnus 11603002) 1. luokan pohjavesialue. Pohjavesialueella tuotetaan talous- ja juomavettä Siikalatvan kunnan tarpeisiin Siikalatvan Vesihuolto Oy:n toimittamana. Pohjavesien suojeluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Paskokankaan vedenottamon läheisyydessä olevaa maankäyttöä tulee tarkastella vesienhuollon riskienhallinnan näkökulmasta. Talous- ja juomaveden laatuvaatimukset ovat korkeat ja ennakoiva riskienhallinta on tärkein osa korkealaatuista vedenhankintaa ja turvallista käyttöä. Tarvittaessa yksilöimme kriittisiä riskitekijöitä yhdessä Ely-keskuksen kanssa.

Lakiperusteet

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015

Vastine:

Ympäristöpalvelut Helmi korostaa lausunnossaan yhteiskunnan ja Siikalatvan vesihuollon kannalta erittäin tärkeän Paskokankaan (tunnus 11603002) 1. luokan pohjavesialueen pohjaveden suojelutarpeita. Pohjavesialueella tuotetaan talous- ja juomavettä Siikalatvan kunnan tarpeisiin.

Lausunnon mukaan Paskokankaan vedenottamon läheisyydessä olevaa maankäyttöä tulee vielä tarkastella tarkemmin vesienhuollon riskienhallinnan näkökulmasta. Ympäristöpalvelut Helmi esittää, että ympäristöpalvelut voi yksilöidä kriittisiä riskitekijöitä yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

On kannatettavaa, että pohjavedensuojeluasiaa tarkastellaan vielä yhdessä asiantuntijoiden kanssa, ja ollaan pohjaveden paremmaksi suojelemiseksi yhteyksissä Ympäristöpalvelut Helmiin. On syytä keskustella tarkemmin Ympäristöpalvelut Helmin, kunnan ja kaavan laatijan kesken pohjaveden suojelemisesta esimerkiksi sähköpostin välityksellä

Pohjavesialue on kunnan vedenhankinnan, asukkaiden ja yritysten kannalta erittäin tärkeä. Keskusteluissa Ympäristöpalvelut Helmin kanssa kävi ilmi, että pohjavesialueen reunavyöhyke on juuri kyseisellä alueella herkkä, ja erityisen haitallisena pidetään alueen ojituksia. Alueella on tapahtunut pellonraivausta ja siihen liittyvää ojitusta, joka voi vaarantaa erityisesti pohjaveden määrää, mutta myös laatua. Tällä reunavyöhykkeellä on tarpeen suositella aluetta käytettäväksi maa- ja metsätalousalueena luontaisesti uudistuvaan jatkuvaan metsänkasvatukseen.

Merkinnässä suositellaan myös, että juuri tätä kapeahkoa pohjavesialueen reunakaistaa ei käytettäisi laidunnukseen otettavan pohjaveden laadun turvaamiseksi. Merkintä ei estä alueen käyttöä maatalousalueena.

Pohjavesialueen rajan osoittavaan merkintään lisätään samasta syystä toiseen kappaleeseen sana kaivutöitä "Alueella ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia rakennustoimenpiteitä, toimintoja tai kaivutöitä." Tarvittaessa näistä toimenpiteistä on pyydettävä alueellisen ELY-keskuksen lausunto, jos on epäilyä vaikutuksista pohjaveden laatuun tai määrään.

Oulussa 14.10.2024, täydennetty käytyjen keskustelujen pohjalta 25.3.2025.

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

5. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen lausunto

Jokilaaksojen pelastuslaitos lausuu: ”Pelastusviranomainen on tutustunut kaavaehdotuksiin ja suunnitelmiin, eikä niistä ollut lausuttavaa.”

Vastine:

Luonnosvaiheen lausunnon ja vastineen mukaiset täydennykset on tehty ehdotusvaiheen kaava-asiakirjoihin. Muutostarpeita ei enää ilmennyt ehdotusvaiheen lausunnosta johtuen.

Oulussa 14.10.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

6. Fingrid Oyj:n lausunto / Maankäyttö ja ympäristö - yksikön päällikkö Mika Penttilä

Piippolan osayleiskaavan ehdotus

Kiitämme yhteydenotosta. Lausuimme osayleiskaavan luonnoksesta 13.7.2022. Lisäksi toimitimme kaavan laatijan kysymyksiin vastauksia ehdotuksen laatimisvaiheessa vuonna 2023.

Osakaava-alueella on nykyisin Fingrid Oyj:n 220 kV voimajohto Petäjävesi – Nuojua. Fingrid toimii hankkeesta vastaavana 110+400 kV voimajohdon YVA-menettelyssä Metsälinjan vahvistaminen välillä Vaala Nuojuankangas – Laukaa Vihtavuori (ks. www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/metsalinjan-vahvistaminen). Sen reitti sijoittuu osayleiskaavan alueelle.

Kiitämme, että Fingridin voimajohdon kehittämistarve selviää viivamerkinnästä ”kehitettävä johto tai linja”. Voimajohtoja koskevan kaavamerkinnän määräyksissä otetaan kantaa suositeltaviin etäisyyksiin uusien voimajohtojen ja uusien rakennusten välillä, nähtävästi rakennusjärjestyksen mukaisesti. Asia on kaavanlaatijan ratkaisu. Kaavaehdotuksessa merkintöjen uudistamisen myötä suoja-aluemerkintä koskee myös Fingridin voimajohtoyhteyttä. Kuten jo edellisessä lausunnossamme toimme esille, tämä suoja-alue ja sen määräys voivat jäädä kaavanlaatijan harkintaan. Fingridillä ei ole juridista oikeutta rajoittaa rakentamista lunastetun voimajohtoalueen ulkopuolella.

Fingrid Oyj:n voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajalta.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Vastine:

Voimajohtoja koskeva kaavamerkintä on Fingridin mukaan sopiva ja tuo esiin johdon kehittämistarpeen.

Kaavamerkinnän määräyksissä otetaan kantaa suositeltaviin etäisyyksiin uusien voimajohtojen ja uusien rakennusten välillä kunnan rakennusjärjestyksen suosituksen mukaisesti. Fingrid ei yhtiönä rajoita rakentamista lunastetun voimajohtoalueen ulkopuolella, mutta johtuen voimajohtojen mahdollisista vaikutuksista terveyteen, sähkölaitteiden toimintaan ja haitallisista vaikutuksista maisemaan kunta on katsonut tarpeelliseksi suositella näitä minimietäisyyksiä asumiseen ja pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetuille rakennuksille. Tarkistetaan, että asia käy riittävällä tavalla ilmi kaavaselostuksesta.

Voimajohdon alueella on myös todettu pilaantunutta maata. Mahdollisten kaivutöiden yhteydessä esimerkiksi pylväitä uusittaessa tulee noudattaa yleiskaavan ja viranomaisten pilaantuneiden maiden käsittelystä antamia ohjeita.

Oulussa 14.10.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260

Muistutukset

Piippolan osayleiskaavasta ei ehdotusvaiheessa saatu yhtään muistutusta.

Yhteydenottoja saatiin kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana ja sen jälkeen puhelimitse. Yhteydenotot koskivat suunnittelualueen kulttuurihistoriaa ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Osalliset eivät katsoneet aiheelliseksi jättää kaavaehdotuksesta muistutuksia, mutta toivoivat että alueen kulttuurihistoriatietoja kerättäisiin talteen ihmisiltä, joita vielä voi haastatella.

Vastine:

Puhelimitse käydyt keskustelut alueen historiasta eivät aiheuta muutoksia yleiskaavaehdotukseen.

Alueen kulttuurihistoriatietojen kerääminen talteen tulevia historiikkeja ja sukupolvia varten rakennetun kulttuuriympäristön, kansanperinteen ja henkilöhistorian osalta on kannatettava asia.

Oulussa 29.8.2024

Sweco Finland Oy

Kristiina Strömmer arkkitehti, YKS-260